

Öğrenci No:

Adı Soyadı:

İ.Ü. HUKUK FAKÜLTESİ
MİRAS HUKUKU FİNAL SINAVI
(Tek numaralı öğrenciler ve ikinci öğretim öğrencileri)
18.05.2018 – 16:30

Açıklamalar: Sınav süresi 2 saattir. Ek kağıt verilmez. Başarılar dileriz.

OLAY: Ressam M, yeni resim sergisinin açılışında sergilediği, toplamda 3.400.000,00 TL değerindeki resimden elde edeceği gelire işitme engelli öğrencilerin sanata teşviki amacıyla bir vakıf kuracağını açıklar. M'nin oğlu O, babasının malvarlığını bu şekilde sarf etmesine sinirlenerek basına, M'nin bu açıklamayı sırf popüler olmak amacıyla yaptığı, kendi çocuklarına karşı son derece ilgisiz bir baba olduğu ve eşini her fırsatta aldattığı yönünde gerçek dışı açıklamalarda bulunur.

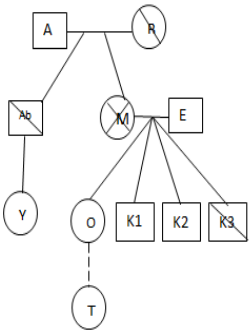
O'nun yapmış olduğu açıklamalara üzülen M, 15.01.2018 tarihinde notere giderek bir vasiyetname düzenler. M bu vasiyetnamede, oğlu O'nun basına yapmış olduğu gerçek dışı açıklamalar dolayısıyla şeref ve haysiyetini ihlal ettiği, bu nedenle kendisine mirasçı olmasını istemediğini; ayrıca, kendisinin kızı K1'e sağlığında yapmış olduğu yardımın onda kalması ve bu nedenle de sadece saklı payını alması, kızı K2'ye ise resim atölyesi kurması için bankada bulunan 600.000,00 TL değerindeki paranın verilmesi, eşiyile birlikte ikamet ettikleri yalının mülkiyetinin eşi E'ye verilmesi, ölümünden sonra malvarlığının K1 tarafından 30 yıl süreyle idare edilmesi ve bu sürenin sonunda paylaşılması hususundaki arzularını açıklar. M, aynı tarihte annesi A ile gerekli şekle uyarak bağışlama sözleşmesi akdeder ve A'nın ikamet etmekte olduğu M'nin kendisine ait olan Beşiktaş'ta bulunan dairenin mülkiyetinin ölümünde A'ya kalması arzusunu açıklar. M, 18.03.2018 tarihinde son sergisinden elde ettiği 3.400.000,00 TL gelire işitme engelli öğrencilerin sanata teşviki amaçlı vakıf kurar.

M, geçirmiş olduğu kalp krizi nedeniyle 05.04.2018 tarihinde vefat ettiğinde geride eşi E, oğlu O, oğlu O'nun evlatlığı T, kızları K1, K2 ve K3, annesi A ve kendisinden önce ölen ablasından olan yeğeni Y hayattadır. K3 mirası reddeder.

M, 2015 yılında evlenen O'ya düğün hediyesi olarak 1.000.000,00 TL değerinde bir taşınmaz almış olup, kızı K1'e ise iş kurması amacıyla 2016 yılında 600.000,00 TL vermiştir. M eşi E'ye 20. evlilik yıldönümleri olan 05.03.2017 tarihinde 450.000,00 TL değerinde bir çiftlik evi bağışlamıştır. M öldüğünde bankada 600.000,00 TL parası, eşi E ile birlikte ikamet ettiği 9.000.000,00 TL değerinde yalısı, Beşiktaş'ta annesi A'nın ikamet etmekte olduğu 1.000.000,00 TL değerinde bir dairesi ve Eminönü'nde 600.000,00 TL değerinde bir dükkanı bulunmaktadır. M'nin ayrıca bir bankaya 160.000,00 TL değerinde kredi borcu bulunmakta olup, cenaze töreni için toplamda 40.000,00 TL masraf yapılmıştır.

SORULAR:

- 1. M'nin yasal mirasçılarını, yasal miras paylarını bir şema yardımıyla ve hukuki gerekçeleriyle açıklayarak olaya göre saptayınız. (15 Puan)**

M'nin ölümünde altsoyu hayattadır. Altsoy birinci zümreyi oluşturmaktadır (MK. m. 495). Birinci zümrede mirasçı olması, diğer bir ifadeyle bir önceki zümrede mirasçının olması, mirasın bir sonraki zümreye geçmesine engel teşkil eder. Eş zümre mirasçısı değildir. Eş her zümre ile birlikte mirasçı olur, ancak miras payı birlikte mirasçı olduğu zümreye göre değişir (MK. m. 499).

Bu bilgiler doğrultusunda yasal mirasçılar ve yasal miras payları şu şekilde özetlenebilir:

E'nin yasal miras payı (eş birinci zümreyle birlikte mirasçı olduğunda) $\frac{1}{4}$ 'tür. Geriye kalan $\frac{3}{4}$ birinci zümre mirasçıları olan K1 ve K2 arasında pay edilecektir. M'nin altsoyu, olarak O, O'nun evlatlığı T, kızları K1 ve K2 ile K3 hayattadır. K3 mirası reddettiğinden M'den önce ölmüş gibi kabul edilecektir (MK m. 611). O ise mirastan çıkarılmıştır. O'nun evlatlığı T M'ye mirasçı olamaz. Zira evlat edinen yalnızca kendisine evlat edinenin mirasçısı olabilir (MK. m. 500). Bu nedenle yasal miras paylarının ve dolayısıyla saklı payların hesabında O varmış gibi hesap yapılacak, ancak daha sonra O'nun payına isabet eden saklı pay çıkarma dolayısıyla M'nin tasarruf nisabına

eklenecektir (MK. m. 511/II). Bu durumda; E'nin yasal miras payından sonra kalan $\frac{3}{4}$ üçe bölünerek K1 ve K2'ye $\frac{1}{4}$ 'er pay düşecektir. O mirasçı olmamasına rağmen hesap yapılırken O'ya da $\frac{1}{4}$ hisse pay edilecektir.

2. M'nin yapmış olduğu tasarruflar ile tasarruf nisabını aşip aşmadığını tespit ederek, tasarruf nisabını aşmış ise, talep halinde hangi tasarruftan ne oranda tenkise gidileceğini belirtiniz. (30 Puan)

M'nin tasarruf nisabının hesaplanabilmesi için öncelikle mirasçıların saklı paylarının hesabı gerekir (MK. m. 506):

E'nin $\frac{1}{4}$ yasal miras payı vardır. Saklı payı ise, birinci zümreyle mirasçı olduğundan yasal miras payının tamamıdır. Altsoy olan K1, K2 ve O'nun saklı payları, yasal miras paylarının yarısı olup, her birinin saklı payı $\frac{1}{8}$ 'dir. Buna göre saklı payların toplamı: $\frac{1}{4}(E)+\frac{1}{8}(K1)+\frac{1}{8}(K2)+\frac{1}{8}(K3)=\frac{5}{8}$ 'dir. Tasarruf nisabı=1-saklı paylar toplamı=>1- $\frac{5}{8}$ = $\frac{3}{8}$. O'nun saklı payının da tasarruf nisabına eklenmesi sonucu M'nin tasarruf nisabı $\frac{3}{8}+\frac{1}{8}=\frac{4}{8}$ yani $\frac{1}{2}$ 'dir.

Terekenin hesaplanması:

- Terekenin aktifi (MK. m. 507 uyarınca, tasarruf edilebilir kısım, terekenin mirasbırakanın ölümü günündeki durumuna göre hesaplanır):

600.000,00 TL	Bankada para
9.000.000,00 TL	Yalı
1.000.000,00 TL	Beşiktaş'da bulunan daire
<u>600.000,00 TL</u>	<u>Eminönü'nde dükkan</u>
11.200.000,00 TL	aktiflerin toplam değeri

- Çıkarılacaklar (MK. m. 507/II):

160.000,00 TL	kredi borcu
<u>40.000,00 TL</u>	<u>cenaze masrafı</u>
200.000,00 TL	çıkartılacak değerler toplamı

- Ekleneceler (MK. m. 508, 509):

Denkleştirmeye tabi olup da bundan kurtulan kazandırmalar MK. m. 565/b. 1 hükmü uyarınca tenkise tabi tutulmuştur. Buna göre O'ya düğün hediyesi olarak bağışlanan 1.000.000,00 TL değerinde taşınmaz O'nun mirastan çıkarılarak mirasçı sıfatının sona ermesi sebebiyle tenkise tabi olduğundan terekeye eklenecektir.

K1'e iş kurması amacıyla yapılmış olan 600.000,00 TL değerindeki yardım denkleştirmeye tabi olmakla birlikte, M bu kazandırmayı denkleştirmeden muaf tutmuş olduğundan bu kazandırma da MK. m. 565 uyarınca tenkise tabi olacaktır. Bu değer de terekeye eklenmesi gerekir.

M sağlığında 3.400.000,00 TL değerindeki kazancı ile vakıf kurmuştur. Bu kazandırma da tenkise tabi olduğundan terekeye eklenmelidir (MK. m. 526, 565).

M'nin sağlığında eşine yapmış olduğu 450.000,00 TL değerindeki kazanma ölümünden bir yıl önce gerçekleşmediğinden ve diğer herhangi bir şartı taşımadığından tenkise tabi değildir. Denkleştirmeye de tabi olmadığından eklenecek değerler arasında değildir.

Buna göre ekleneceler değerler toplamı= 1.000.000,00(O) + 600.000,00(K1) +3.400.000,00(vakıf) TL =5.000.000,00 TL

Fiktif Tereke= 11.200.000,00 (aktifler toplamı) - 200.000,00 (çıkartılacak değerler toplamı) + 5.000.000,00 (eklenecek değerler toplamı) = 16.000.000,00 TL

=>Bundan sonra tenkise tabi sağlararası tasarruflar ile ölüme bağlı tasarrufların tespiti gerekmektedir.

Tenkise tabi ölüme bağlı tasarrufların toplamı: Saklı paylı mirasçılar lehine yapılan ÖBT'lerde saklı payı aşan kısım dikkate alınır (MK. m. 561). 600.000,00 TL değerinde K2'ye yapılan ÖBT burada dikkate alınmaz. Zira olayda verilen veriler kapsamında K2'nin $\frac{1}{8}$ oranında saklı payı vardır. $\frac{1}{8}$ oranındaki saklı pay (16.000.000,00/8=) 2.000.000,00 TL'ye tekabül eder. K2'ye yapılan kazandırma saklı payını aşmadığından tenkis

hesabında dikkate alınmaz.

9.000.000,00 TL değerindeki E lehine yapılan ÖBT bakımından da aynı değerlendirme yapılmalıdır. E'nin saklı pay miktarı $(16.000.000,00/4=)$ 4.000.000,00 TL'dir. Dolayısıyla E lehine yapılan kazandırmada saklı payı aşan 5.000.000,00 TL tenkise tabidir.

M'nin A lehine yapmış olduğu kazandırma her ne kadar sağlığında yapılmış olsa da TBK. m. 240 uyarınca tenkis hesabı bakımından ölüme bağlı tasarruf olarak değerlendirilecektir. Buna göre tenkise tabi ölüme bağlı tasarrufların toplamı $= 5.000.000,00(E) + 1.000.000,00(A)= 6.000.000,00$ TL'dir.

Tenkise tabi sağlararası tasarrufların toplamı: Gerekçesi yukarıda açıklanmış olduğu üzere M'nin sağlığında yapmış olduğu sağlararası tasarruflardan O ve K2 lehine yapılan tasarruflar ile vakfa tahsis edilen malvarlığı değeri tenkise tabidir. Buna göre tenkise tabi sağlararası tasarruflar toplamı: $1.000.000,00(O) + 600.000,00(K1) + 3.400.000,00$ TL(vakıf) $= 5.000.000,00$ TL'dir.

O halde somut olayda tenkise tabi tasarruflar toplamı: $6.000.000,00$ TL (ölüme bağlı tasarruflar toplamı) $+ 5.000.000,00$ (sağlararası tasarruflar toplamı) $= 11.000.000,00$ TL'dir.

M'nin tasarruf nisabı $\frac{1}{2}$ 'dir. Bu durumda M'nin tasarruf nisabının parasal değeri ise, $(16.000.000,00/2=)$ 8.000.000,00 TL'dir. Tenkise tabi tasarrufların $11.000.000,00$ TL olduğu dikkate alınırsa M tasarruf nisabını $(11.000.000,00-8.000.000,00=3.000.000,00$ TL) aşmıştır. Bu durumda tenkis edilecek miktar $3.000.000,00$ TL'dir.

Tenkis yapılırken önce ölüme bağlı tasarruflardan başlanır (MK. m. 570). Ölüme bağlı tasarruflar yetmezse tenkis, en yeni tarihliden en eskisine doğru geriye gidilmek üzere sağlararası kazandırmalardan yapılır. Tüzel kişiler ile kamuya yararlı dernek ve vakıflara yapılan ölüme bağlı tasarruflar ile sağlararası kazandırmalar en son sırada tenkis edilir.

Somut olayda tenkise tabi ölüme bağlı tasarruf miktarı $6.000.000,00$ TL'dir. Bu durumda $3.000.000,00$ TL tenkisin her bir kazandırmadan orantılı şekilde tenkisi gerekir. Söz konusu oran ise (tasarruf nisabını aşan miktar/tenkise tabi ölüme bağlı tasarruflar toplamı) $3.000.000,00/6.000.000,00=1/2$ 'dir. Sonuç olarak E lehine yapılan ölüme bağlı tasarrufun $5.000.000,00$ TL'si tenkise tabi olup bunun yarısı ($2.500.000,00$ TL) tenkis edilecektir. A lehine yapılmış olan ölüme bağlı tasarrufun da yarısı ($500.000,00$ TL'si) tenkis edilerek saklı pay ihlali giderilecektir.

3. Olayda gazetede çıkan beyanların kendisi tarafından yapılmadığı ihtimalinde O'nun, M'nin tasarrufuna karşı başvurabileceği hukuki bir yol var mıdır? Sonuçları ile birlikte açıklayınız. O'nun hareketsiz kalması ihtimalinde bu tasarrufa karşı kimler hangi hukuki yollara başvurabilir? Açıklayınız. (15 Puan)

Somut olayda O, babası hakkında basına bir takım gerçek dışı iddialarda bulunduğu iddiası ile M tarafından mirasçılıktan çıkarılmıştır. Eğer O, bu tip bir beyanda bulunmamasına rağmen mirasçılıktan çıkarılmış ise mirasçılıktan çıkarmanın hükümsüzlüğünü ileri sürebilir. O, duruma göre mirastan çıkarılmanın iptalini veya tenkisini isteyebilir.

İptal davası ile ilgili olarak O, ilk olarak ÖBT'nin genel iptal sebeplerine başvurabilir. Ancak olayda buna ilişkin bir veri yok. Bunun dışında Medeni Kanunumuz, mirasbırakanın mirasçılıktan çıkarma sebebinde açık bir hataya düşmüş olması ihtimalinde O'ya tasarrufun iptalini isteme hakkı vermiştir (MK m. 512/ f. III). Bu davada sadece mirasçılıktan çıkarma işlemi iptal edilir. Varsa diğer ÖBT'ler hüküm ifade etmeye devam eder. Böyle bir davanın başarıya ulaşmış olması ihtimalinde davacı, eğer mirasbırakan tasarruf oranında tasarruf etmemiş ise saklı payını değil de tüm miras payını alır. Bu davada ispat yükü genel kurallara tabidir. Yani burada O, mirasbırakanın çıkarma işlemini yaparken açık bir hataya düştüğünü ispat edecektir.

Mirasbırakan çıkarma işlemi yaparken sebep göstermemiş ise veya gösterilen sebep yeterli değil ise bu durumda O, tenkis davası açar ve sadece saklı payını alır. Çünkü böyle bir ihtimalde mirasbırakan çıkardığı kişinin sadece saklı payını alabileceği noktasında iradesini açıklamış sayılır. Tenkis davasında, iptal davasından farklı olarak ispat yükü artık davacıda değil davalıdadır. Davalı ya da davalılar sebebin mevcut olduğunu veya yeterli olduğunu ispat etmekle yükümlüdür.

Son olarak iptal ya da tenkis davalarının çıkarılan mirasçı tarafından açılmaması ihtimalinde çıkarılan mirasçının alacaklıları veya iflas idaresi tarafından bu davalar açılabilir midir sorusu gündeme gelir. Tenkis davası yönünden Medeni Kanun (MK m. 562) belirli şartların gerçekleşmesi ile buna cevaz verirken, iptal davası yönünden açık bir düzenleme olmadığı için böyle bir imkân bulunmamaktadır.

4. M'nin paylaştırmının 30 yıl sonra yapılacağı yönündeki tasarrufu geçerli midir? Açıklayınız. (10 puan)

Murisin yapacağı ölüme bağlı tasarrufla terekenin paylaşılmasını bir süre ertelemesi mümkündür. Ancak mirasçılarının tümü anlaşarak bu kurala uymayabilirler. Mirasçılardan bazılarının murisin iradesine uyulmasını istemesi halinde terekenin paylaşılması ertelenir. Ne var ki murisin terekenin paylaşılmasını erteleme yönündeki iradesinin mirasçılarının miras haklarının özüne zarar vermemesi aranmaktadır. Bu nedenle de paylaşmanın ertelenme süresinin makul bir süre olması gerekir. Doktrinde paylı mülkiyette paylaşmanın önlenmesine ilişkin kurallara kıyasen sürenin en çok on yıl olacağına ilişkin görüş vardır. Diğer bir görüş de bu sürenin doğrudan uygulanmayacağı, somut olayın koşullarına göre karar verilmesi gerektiği yönündedir. 30 yıllık bir süre insan ömrüne kıyaslandığında miras ve mülkiyet hakkının özüne zarar verici nitelikte görüldüğünden, mirasçılardan her biri makul süre sonunda paylaşma davası açabilir. Mirasçılarının itirazı halinde kısmi hükümsüzlük kuralı uygulanarak hakim makul sürenin ne kadar olacağına karar verecektir.

5. M'nin maddi anlamda ölüme bağlı tasarruflarını belirterek, her birinin hukuki sonuçlarını kısaca açıklayınız. (15 Puan)

İlk olarak, olayda mirasçılıktan çıkarma söz konusudur. Mirasçılıktan çıkarmada mirasbırakan saklı paylı mirasçısını yapacağı ölüme bağlı tasarrufu ile mirasçılığından çıkarır. Mirasçılıktan çıkarmanın ölüme bağlı tasarrufta gösterilmiş olması ve m. 510'da sayılan sebeplerden birine dayanması gerekir. Buna göre mirasçı ya mirasbırakana veya mirasbırakanın yakınlarından birine karşı ağır bir suç işlemiş ya da mirasbırakan veya ailesine karşı aile hukukundan doğan yükümlülüklerini önemli ölçüde ihlal etmiş olmalıdır. Mirasçılıktan çıkarılan saklı paylı mirasçının saklı payı, mirasbırakan bunun üzerinde herhangi bir tasarrufta bulunmamışsa onun yerini alan mirasçıya geçer. Mirasçılıktan çıkartılanın, mirasbırakana göre saklı paylı altsoyu yoksa, onun saklı payı tümü ile mirasbırakanın tasarruf nisabına eklenir.

İkinci olarak, olayda belirli mal bırakma söz konusudur. Burada mirasbırakan bir kimseye onu mirasçı atamaksızın belirli bir mal bırakma yoluyla kazandırmada bulunmaktadır. Bu durumda lehine mal bırakılan vasiyet alacaklısı, vasiyeti yerine getirme görevlisi varsa ona yoksa yasal veya atanmış mirasçılara karşı kişisel bir istem hakkına, yani alacak hakkına sahip olur. Yoksa mirasın açıldığı anda bu malı kazanmaz.

Üçüncü olarak, olayda K vasiyeti yerine getirme görevlisi olarak atanmıştır. Vasiyeti yerine getirme görevlisinin görevi, mirasbırakanın bir ölüme bağlı tasarruf ile açıkladığı son arzularını yerine getirmektir. Vasiyeti yerine getirme görevlisi işini yaparken gerekli olan özeni göstermezse, bundan doğan zararlardan vekil gibi sorumludur.

6. M'nin O'ya düğün hediyesi olan taşınmazı bağışlamasına rağmen mirasçılardan mal kaçırmak için tapuda satış göstermiş olması ihtimalinde doğacak sonuçları Yargıtay uygulamasına göre açıklayınız. (15 Puan)

Bu durumda muvazaalı bir satışla gizlenmiş olan bağışlama, yani muris muvazaası söz konusu olurdu. 1974 tarihli İçtihadı Birleştirme Kararına göre, görünüşteki satış sözleşmesi muvazaa sebebi ile, gizli bağışlama sözleşmesi ise şekle aykırılık sebebi ile batıl olup, saklı paylı olsun olmasın her mirasçı, tek başına bu durumu ileri sürebilir ve tapu sicilinin düzeltilmesini isteyebilir. Fakat bu düzeltme sadece bu davayı açan mirasçının miras payı kadar yapılacaktır.

Yargıtay 1987 tarihli İBK ile, saklı paylı mirasçılarının muvazaa ve şekle aykırılık sebebi ile tapu sicilinin düzeltilmesi talebi ile birlikte tenkis talebini aynı davada terditli olarak ileri sürebileceklerini, hatta bu iki talebin aynı mirasçı tarafından ayrı davalarda serbestçe ileri sürülebileceğini kabul etmiştir.

Bazı kararlarda Yargıtay, muvazaa davası açan mirasçının kendisine de muvazaalı veya açık bir bağışlama ile mirasbırakan tarafından kazandırmada bulunulmuşsa, burada bir paylaşım yapıldığı gerekçesi ile davanın reddi yönünde karar vermektedir.

Ayrıca Yargıtay'ın son dönem vermiş olduğu kararlarda sıklıkla ifade ettiği husus, muvazaanın varlığı için mirasbırakanın mirasçılardan mal kaçırma iradesinin varlığının ispatlanması gereğidir.